

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – december 2023

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand december.

1. Discussies voorbije maand in de (Europese) Raad

1.1 Europese Raad beslist om toetredingsonderhandelingen te openen met Oekraïne en Moldavië

De Europese Raad van 14-15 december besloot de toetredingsonderhandelingen te openen met Oekraïne en met de Republiek Moldavië, Georgië de status van kandidaat-lidstaat toe te kennen, en de toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina te openen zodra in de nodige mate aan de lidmaatschapscriteria is voldaan. De leiders beslisten om tegen de zomer van 2024 een routekaart aan te nemen over de hervormingen van de EU-instellingen, het EU-beleid en het EU-budget die nodig zijn naarmate de EU groter wordt. Alle lidstaten behalve Hongarije gingen akkoord met een herziening van de EU-meerjarenbegroting voor de periode 2024-2027 voor een bedrag van ca. 65 miljard euro, waarvan 50 miljard euro voor niet-militaire steun aan Oekraïne (17 miljard giften en 33 miljard leningen). Op een extra bijeenkomst op 1 februari zullen de EU-leiders de tussentijdse herziening opnieuw bespreken.

1.2 Voortgangsverslag voor de toekomst van Europa voorgesteld op de Raad Algemene Zaken

Het Spaanse voorzitterschap stelde op de Raad Algemene Zaken van 12 december een voortgangsverslag voor over de toekomst van Europa. Het rapport concludeert dat de EU in kaart moeten brengen wat de gevolgen van uitbreiding zijn op beleidsmatig, budgettair en institutioneel terrein, dat het interne voorbereidende werk van de EU parallel plaats moet vinden aan het toetredingsproces, en dat er een brede steun is onder lidstaten om eerst te verkennen welke hervormingen mogelijk zijn onder de huidige verdragen. Het Belgisch voorzitterschap zet de werkzaamheden voort met oog op aanneming van een routekaart tegen de zomer van 2024. Alle lidstaten behalve Hongarije en Polen steunden ontwerpconclusies over de evaluatie van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat. De conclusies consolideren de bestaande aanpak van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat van de Raad als waardevol preventief instrument in het EU-instrumentarium voor de rechtsstaat. Op 20 december sprak Polen in een vergadering van de permanente vertegenwoordigers van de EU-lidstaten ook zijn steun uit voor de conclusies.

1.3 Belgisch voorzitterschap erft het Mercosur-handelsakkoord, positiever nieuws voor EU-Kenia overeenkomst

Onder het Spaanse voorzitterschap is geen akkoord gevonden met de Mercosur-landen over het handelsverdrag met de EU, hoewel dit hoog op de Spaanse agenda stond. Vooral de vereisten rond duurzame ontwikkeling vallen zwaar bij de Latijns-Amerikaanse landen. Zowel tegenkanting vanuit Franse hoek als de verkiezingen in Argentinië bemoeilijkten het vinden van een akkoord tegen de vooropgestelde deadline van eind 2023. Intussen nam Paraguay het voorzitterschap van het Mercosur-blok over van Brazilië en komen de Europese verkiezingen dichterbij. Hoewel het akkoord niet definitief van tafel is, is het nog maar de vraag hoe en of de onderhandelingen verder zullen lopen. Positiever nieuws is dat op 18 december de EU en Kenia een economische partnerschaps-overeenkomst (EPO) ondertekenden om de goederenhandel te stimuleren en nieuwe economische kansen te creëren. Daarbij zal gericht worden samengewerkt om de economische ontwikkeling van Kenia te versterken.

1.4 Raad Telecom bespreekt extern digitaal beleid

Op 5 december 2023 vond in Brussel de Raad Telecom plaats. De ministers bespraken de vooruitgang die geboekt werd in verschillende dossiers, waaronder de *Gigabit Infrastructure Act*, de *AI Act*, de *eIDAS*, de *Interoperable Europe Act*, de *Cyber Resilience Act* en de *Cyber Solidarity Act*. Daarnaast gaf de Commissie ook de stand van zaken mee over de verschillende initiatieven rond extern digitaal beleid, zoals de Raad voor Handel en Technologie met de VS en India, of nog de Digitale Partnerschappen met Zuid-Korea, Japan en Singapore. Vervolgens volgde een beleidsdebat, tijdens hetwelke de ministers ideeën uitwisselden over de uitbouw van een duurzame en veilige telecommarkt die de Europese digitale onafhankelijkheid en soevereiniteit waarborgt. Bij dat debat gaven ze ook aandacht aan de beleidsmaatregelen die nodig zijn

om kritieke onderzoekabels te beveiligen. Ten slotte gaf Minister De Sutter een presentatie over het Belgische Voorzitterschap in de Raad Telecom, en de activiteiten en prioriteiten die op de agenda staan.

1.5 Transportraad neemt acht algemene benaderingen aan en één vooruitgangsrapport

Op 4 december ging de Formele Transportraad door in Brussel. De ministers namen een standpunt aan over bepaalde over delen van de wetgevingspakketten inzake verkeers- en maritieme veiligheid, over de herziene verordening over onderbrekingen en rusttijden in de sector van het ongeregeld personenvervoer en over de voorgestelde verordening betreffende een broeikasgasemissie-boekhouding voor vervoerdiensten. Daarnaast werd nota genomen van één vooruitgangsrapport inzake de herziening van de richtlijn maten en gewichten voor zware voertuigen. Tijdens de AOB-punten steunde minister Gilkinet het informatiepunt van Kroatië omtrent de implementatie van de ETS-richtlijn voor de maritieme sector en het risico hierbij op koolstoflekkage. Tijdens het lunchdebat was er een eerste gedachtewisseling over de financiering van transportinfrastructuur in het volgend Meerjaring Financieel Kader waarbij verschillende delegaties het belang een sterke Financieringsfaciliteit voor Europese Verbindingen voor de interne markt, haar verduurzaming en digitalisering en voor de veiligheid van de EU via militaire mobiliteit benadrukten. De mogelijke daling van het CEF-budget in de lopende herziening van het MFK leidt tot ongerustheid. Tot slot, presenteerde minister Gilkinet als inkomend Voorzitterschap de Belgische prioriteiten en evenementen.

1.6 Eurogroep neemt verklaring aan over ontwerpbegrotingsplannen

Op 7 december heeft de Eurogroep van gedachten gewisseld over de ontwerpbegrotingen voor 2024 en de opinie van de Europese Commissie over deze ontwerpbegrotingen, die op 21 november verscheen als onderdeel van het Herfstpakket. De Eurogroep nam daarbij een verklaring aan over de ontwerpbegrotingsplannen van de eurolanden waarin benadrukt wordt dat een restrictief begrotingsbeleid nodig is in 2024. Daarnaast besprak de Eurogroep het voorstel van de Commissie voor de Raadsaanbeveling voor het economisch beleid in de eurozone, die eveneens deel uitmaakte van het Herfstpakket. Deze aanbeveling zal uiteindelijk ter bekrachtiging worden voorgelegd aan de Europese Raad op 21 en 22 maart 2024, waarna de Raad ze formeel aanneemt. Verder was er in een bespreking over de stand van zaken van het Europees Wisselkoersmechanisme (ERM II) aandacht voor de toetreding van Bulgarije tot de eurozone. De Commissie gaf aan dat Bulgarije op dit moment voldoet aan twee van de vier formele criteria voor toetreding.

1.7 Industrieministers geven hun fiat voor de dialoogonderhandelingen van de Net-Zero Industry Act

Op 7 december bogen de bevoegde ministers zich, tijdens de Europese Ministerraad voor Industrie en Interne markt, over de *Net-Zero Industry Act* (NZIA). Dit dossier heeft als doel de nettonulindustrie in Europa te ondersteunen, en de uitrol van nettonultechnologieën - die cruciaal zijn voor de groene transitie - te versnellen. De NZIA is hét industriedossier voor de eerste maanden van het Belgisch Voorzitterschap. De ministers konden de algemene benadering die het Spaans voorzitterschap voorbereidde ondersteunen, waardoor de trilogie met het Europees Parlement formeel van start gaan. Deze onderhandelingen zullen dan tijdens het Belgisch Voorzitterschap afgerond worden. Een opvallende wijziging die de Spanjaarden introduceren, die ook belangrijk is voor Vlaanderen, is dat nucleaire technologieën nu als strategisch beschouwd worden. En ook *biotech climate and energy solutions* zullen op meer steun kunnen rekenen. Na het debat over de NZIA, spraken de ministers onder andere ook over de Verordening verbod op dwangarbeid (Forced Labour Ban), de Verordening tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing (Single Digital Gateway) en de Eenheidsoctrooibescherming (Unified Patent Court). Ten slotte gaf Minister Brouns een presentatie over het programma van het nakende Belgisch Voorzitterschap.

1.8 ECOFIN bereikt een akkoord over economische governance en keurt herzien PHV goed

Op de Raad Economische en Financiële Zaken (ECOFIN) van 8 december, en vooral het informele diner de avond voordien, probeerden de ministers van Financiën tot een akkoord te komen over de drie wetsvoorstellen over de hervorming van het EU-kader voor economische governance, dit echter zonder succes. De besprekingen concentreerden zich op uitstaande kernpunten waaronder de kwantitatieve invulling van de schuldreductiewaarborg en de waarborg voor tekortverbetering, de grenswaarden in de controlerekening en de aard van de minimale inspanning onder de buitensporigtekortprocedure (structureel versus structureel primair). Op 20 december volgde een herkansing tijdens een informele ECOFIN-videoconferentie, waar wel een akkoord kon worden gevonden. In januari zullen voor het wetgevend voorstel over de preventieve arm triloogonderhandelingen opgestart worden met het Europees Parlement. Verder heeft de Raad op 8 december het herziene Belgische Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV), inclusief REPowerEU-hoofdstuk, goedgekeurd.

1.9 Landbouwministers discussiëren over de vooruitgang in de dossiers NGT en SUR

Het Spaans voorzitterschap leverde een algemene oriëntatie in het New Techniques in Biotechnology (NGT) dossier. In het Sustainable Use of Plant Protection Products (SUR) dossier werd een voortgangsrapport afgeleverd na aanpassing van de ambitie om ook in dit dossier een algemene oriëntatie te bereiken. Nationale bindende doelstellingen, gevoelige gebieden en administratieve lasten blijven struikelblokken in het SUR dossier. De algemene oriëntatie in het NGT dossier werd nog onvoldoende gesteund. De ingevoerde opt out voor categorie 2 NGT's werd algemeen genomen goed onthaald maar voor vele lidstaten is dit de grens van verstrenging. Andere lidstaten wensen dan weer wel een strenger kader. Voor beide dossiers wordt naar verschillende scenario's gekeken wat betreft voortzetting onder het Belgisch voorzitterschap.

1.10 Visserijministers komen tot akkoord over de vangstmogelijkheden voor 2024

Van 10 tot 12 december kwamen de Europese visserijministers samen te Brussel voor de jaarlijkse onderhandelingen over de vangstmogelijkheden voor 2024. Voor Vlaanderen is het algemene raadsbesluit van minder belang sinds de Brexit. De meeste bestanden worden nu gezamenlijk beheerd met het Verenigd Koninkrijk en in mindere mate met Noorwegen. Deze onderhandelingen waren tijdig afgerond op 5 en 8 december, zodat deze tijdig in EU wetgeving konden worden omgezet. Voor 2024 zijn de vangstadviezen bijzonder negatief voor de Vlaamse vloot, vooral voor tong. Minister Crevits gaf dan ook aan bijzonder bezorgd te zijn over de socio-economische impact van de vele dalingen, en van de grote jaarlijkse fluctuaties van de vangstmogelijkheden. Deze aandachtspunten werden door de minister eerder ook meegegeven in de Raad van september en november. Voor enkele bestanden, zoals rog en kabeljauw in de Noordzee zijn er wel stijgingen in vangstmogelijkheden voor 2024.

1.11 Raad Buitenlandse Zaken bespreekt veiligheidsgaranties t.a.v. Oekraïne en de situatie in Palestina

Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 11 december 2023 werd naar gewoonte de Russische agressie tegen Oekraïne besproken, deze keer in aanwezigheid van Oekraïense Buitenlandminister Dmytro Koeleba. De ministers bespraken onder andere de veiligheidsgaranties van de EU ten aanzien van Oekraïne, met name voorspelbare langetermijnfinanciering. Daarnaast werd ook de situatie in Gaza besproken. 60% à 70% van de mensen die omkomen zijn burgers, en 85% van de bevolking – ongeveer 1.9 miljoen mensen – is intern ontheemd. De Hoge Vertegenwoordiger stelde een aantal elementen naar voor die als leidraad voor het optreden van de EU moeten dienen. Met name: geen gedwongen ontheemding van de burgerbevolking van Gaza, noch bezetting van de strook door Israël; blijven optreden tegen Hamas, onder meer met beperkende maatregelen; het opleggen van beperkende maatregelen tegen extremistische kolonisten op de Westelijke Jordaanoever, alsook inzetten op de Gemeenschappelijk Veiligheids en Buitenlandsbeleid-missies van de EU ter plaatse – EUPOL COPPS en EUBAM Rafah.

1.12 Ministers van Leefmilieu bereiken algemene benadering over de verordening inzake verpakkingen en verpakkingsafval

De EU-ministers van Leefmilieu kwamen op 18 december samen voor de formele Raad Leefmilieu in Brussel. De leefmilieu-ministers kwamen tot een akkoord over het raadsstandpunt (algemene benadering) rond het voorstel van verordening inzake verpakkingen en verpakkingsafval. Het voorstel introduceert o.a. uitzonderingen en een herzieningsclausule op de doelstellingen voor hergebruik en verlaagt de drempel waarbij lidstaten een uitzondering op de verplichting voor een statiegeldsysteem kunnen vragen. Het Spaanse Voorzitterschap introduceerde nog enkele extra wijzigingen om ook Duitsland mee aan boord te krijgen, zoals een bepaling die operatoren toelaat om een *pool* te vormen om de hergebruiksdoelstellingen te bereiken en het meenemen van de "life cycle assessment" van single use verpakkingen en hergebruikte verpakkingen in de herzieningsclausule. Dit compromis kon op steun van alle lidstaten, met uitzondering van Italië rekenen. Het compromis vormt nu het uitgangspunt van de Raad om de onderhandelingen met het Europees Parlement over dit onderwerp aan te gaan, onder het Belgische voorzitterschap.

1.13 Ministers van Energie verlengen noodmaatregelen

Op 19 december kwamen de Europese ministers van Energie een laatste keer samen onder Spaans Voorzitterschap. Het belangrijkste punt op de agenda was de verlenging van de drie noodverordeningen (versnelling uitrol hernieuwbare energie, coördinatie gasaankoop, prijscorrectiemechanisme). Over deze noodverordeningen werd uiteindelijk een politiek akkoord gevonden, waarbij enkel Hongarije de verordeningen over het prijscorrectiemechanisme en de coördinatie gasaankopen niet steunde. Andere punten op de agenda waren onder andere: de stand van zaken van de verschillende wetgevende dossiers; de situatie in Oekraïne; de assessment van de Europese Commissie over de ontwerp-NEKP's; de vullingsgraden van de Europese stockage-infrastructuur voor aardgas en de implementatie van de Richtlijn Energie-Efficiëntie en Richtlijn Hernieuwbare Energie. Ook presenteerde federaal Minister voor Energie Van der Straeten de prioriteiten van het Belgisch Voorzitterschap.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Commissievoorstellen

In december 2023 werden drie voorstellen van richtlijn gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- coördinatie- en samenwerkingsmaatregelen ter vergemakkelijking van de consulaire bescherming voor niet-vertegenwoordigde burgers van de Unie in derde landen
- toewijzing van wetenschappelijke en technische taken aan het Europees Agentschap voor chemische stoffen
- belangenvertegenwoordiging namens derde landen

In december 2023 werden 6 voorstellen van verordeningen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- de streefdoelen voor de vaststelling van de vangstmogelijkheden
- welzijn en de traceerbaarheid van honden en katten
- bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten
- vaststelling van een gemeenschappelijk dataplatform voor chemische stoffen en tot vaststelling van voorschriften
- hertoewijzing van wetenschappelijke en technische taken en de verbetering van de samenwerking tussen agentschappen van de Unie op het gebied van chemische stoffen

- betreft bepaalde voorschriften van Richtlijn (EU) XXXX/XXXX (Informatie uitwisselingsystemen in de EU)

2.2. Aangenomen richtlijnen

In december 2023 werden 3 aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- de oprichting en het functioneren van het Europees centraal toegangspunt
- aanpassingen van de groottecriteria voor micro-ondernemingen, kleine, middelgrote en grote ondernemingen of groepen
- de digitalisering van de justitiële samenwerking

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II staat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

Vlaams scorebord

De Europese Commissie publiceert éénmaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Deze gegevens worden meegenomen tijdens de samenstelling van het “Vlaams scorebord”.

Vlaams scorebord december 2023

Het Vlaams scorebord van december 2023 telt 12 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hiervan zijn 6 richtlijnen reeds omgezet.

Vlaams scorebord juni 2024

Het Vlaams scorebord van juni 2024 telt 4 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hiervan is één richtlijn reeds omgezet.

scorebord december 2024

Het Vlaams scorebord van december 2024 telt 6 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in december 2023 nog maatregelen nemen in 19 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

6 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

13 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in december 2023 betrokken in 17 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

12 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

5 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31. 12. 2022	31. 01. 2023	28. 02. 2023	31. 03. 2023	30. 04. 2023	31. 05. 2023	30. 06. 2023	31. 08. 2023	30. 09. 2023	31. 10. 2023	30. 11. 2023	31. 12. 2023
Ingebrekestellingen	10	11	11	11	11	10	10	10	8	8	10	9
Met redenen omklede adviezen	10	9	9	9	11	12	12	9	11	11	10	10
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	20	20	20	20	22	22	22	19	19	19	20	19

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management